

Підготовка та застосовування військ (сил). Базові терміни та визначення, які використовуються в НАТО

Цей військовий стандарт розроблений у Військовому інституті Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Лінгвістичним науково-дослідним управлінням науково-дослідного центру). Розробники: М.Б. Білан, канд. філол. наук, доцент (керівник розробки), А.О. Гальчус, Л.М. Гончарук канд. філол. наук., Є.М. Залеський, М.О. Куманченко, О.О. Матвієнко, О.І. Сторубльов.

Цей військовий стандарт розроблений перекладом певної вибірки зі союзної публікації AAP-06 NATO glossary of terms and definitions (Словник НАТО термінів і визначень), 2017". Мова оригіналу – англійська, французька.

Стандарт погоджений видами, окремими родами військ (сил) Збройних Сил України, зацікавленими структурними підрозділами Міністерства оборони України та органами військового управління Збройних Сил України.

Передбачений для застосування Міністерством оборони України та Збройними Силами України. Він також може бути застосований іншими складовими сектору безпеки і оборони.

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ

ОБМЕЖЕННЯ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ:
обмежень для розповсюдження немає

ПІДГОТОВКА
ТА ЗАСТОСОВУВАННЯ
ВІЙСЬК (СИЛ)
БАЗОВІ ТЕРМІНИ
ТА ВИЗНАЧЕННЯ, ЯКІ
ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ
В НАТО

Видавництво
«Центр учбової літератури»
Київ – 2022

Підготовка та застосовування військ (сил). Базові терміни та визначення, які П 32 використовуються в НАТО. — Київ: «Центр учбової літератури», 2022. — 134 с.

ISBN 978-611-01-2733-2

Цей військовий стандарт розроблений у Військовому інституті Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Лінгвістичним науково-дослідним управлінням науково-дослідного центру). Розробники: М.Б. Білан, канд. філол. наук, доцент (керівник розробки), А.О. Гальчус, Л.М. Гончарук канд. філол. наук., Є.М. Залеський, М.О. Куманченко, О.О. Матвієнко, О.І. Сторубльов.

Цей військовий стандарт розроблений перекладом певної вибірки зі союзної публікації AAP-06 NATO glossary of terms and definitions (Словник НАТО термінів і визначень), 2017".

Мова оригіналу – англійська, французька.

Стандарт погоджений видами, окремими родами військ (сил) Збройних Сил України, зацікавленими структурними підрозділами Міністерства оборони України та органами військового управління Збройних Сил України.

Передбачений для застосування Міністерством оборони України та Збройними Силами України. Він також може бути застосований іншими складовими сектору безпеки і оборони.

ISBN 978-611-01-2733-2

© «Центр учбової літератури», 2022.

ПЕРЕДМОВА

I. Цей військовий стандарт розроблений у Військовому інституті Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Лінгвістичним науково-дослідним управлінням науково-дослідного центру). Розробники: **М.Б. Білан**, канд. філол. наук, доцент (керівник розробки), **А.О. Гальчус**, **Л.М. Гончарук** канд. філол. наук., **Є.М. Залеський**, **М.О. Куманченко**, **О.О. Матвієнко**, **О.І. Сторубльов**.

II. Цей військовий стандарт розроблений перекладом певної вибірки зі союзнаї публікації AAR-06 NATO glossary of terms and definitions (Словник НАТО термінів і визначень), 2017”.

Мова оригіналу – англійська, французька.

III. Цей військовий стандарт погоджений видами, окремими родами військ (сил) Збройних Сил України, зацікавленими структурними підрозділами Міністерства оборони України та органами військового управління Збройних Сил України.

IV. Цей військовий стандарт передбачений для застосування Міністерством оборони України та Збройними Силами України. Він також може бути застосований іншими складовими сектору безпеки і оборони.

V. Міністерство оборони України та Збройні Сили України не несуть відповідальності за наслідки застосування цього стандарту не за призначенням.

VI. Усі питання, що стосуються цього військового стандарту, направляти до Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Лінгвістичному науково-дослідному управлінню науково-дослідного центру).

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
1. СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ	5
2. НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ	5
4. УМОВНІ ПОЗНАКИ ТА СКОРОЧЕННЯ.....	6
5. ЗАГАЛЬНІ ПОЯСНЕННЯ.....	6
6. ТЕРМІНИ, ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ ТА ПЕРЕКЛАД.....	6
А.....	6
Б.....	8
В.....	13
Г.....	20
Д.....	22
Е.....	25
Є.....	26
З.....	26
І.....	32
К.....	33
Л.....	36
М.....	37
Н.....	39
О.....	42
П.....	52
Р.....	65
С.....	76
Т.....	83
У.....	88
Ф.....	88
Ц.....	90
Ч.....	91
Ш.....	93
Додаток 1 АБЕТКОВИЙ ПОКАЖЧИК (українська мова)	96
Додаток 2 АБЕТКОВИЙ ПОКАЖЧИК (англійська мова)	113
Додаток 3 АБЕТКОВИЙ ПОКАЖЧИК СКОРОЧЕНЬ.....	129
Додаток 4 БІБЛІОГРАФІЯ	134

ВСТУП

Цей військовий стандарт розроблено для сприяння єдиному розумінню базових військових термінів, які зустрічаються в службових документах НАТО щодо питань підготовки та застосування військ (сил). Єдиний понятійний апарат забезпечить впровадження основних елементів процесу розвитку спроможностей, як складової національної системи оборонного та безпекового планування, досягнення необхідного рівня взаємосумісності підрозділів Збройних Сил України зі збройними силами держав-членів НАТО. Стандарт визначає перелік стандартизованих термінів загальновійськового призначення, рекомендованих для застосування у Міністерстві оборони та Збройних Силах України.

Стандартизація зазначеної термінологічної системи буде сприяти забезпеченню необхідного рівня сумісності між видами Збройних Сил України, з іншими військовими формуваннями (Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Державної прикордонної служби України та іншими) в процесі підготовки та проведення операцій.

1. СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

Цей військовий стандарт є загальновійськовим нормативним документом, що призначений для застосування в штабах усіх рівнів та поширюється на галузь воєнної політики, безпеки та стратегічного планування.

Цей військовий стандарт може бути застосовано в Збройних Силах України та інших складових сил безпеки і оборони для планування їх спільних дій та розвитку необхідних спроможностей.

2. НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

Позначення документу	Назва
ДСТУ 3966:2009	Термінологічна робота. Засади і правила розроблення стандартів на терміни та визначення понять
ВСТ 01.001.003-2017(03)	Військова стандартизація. Порядок розроблення і реєстрації військових стандартів
ВСТ 01.004.006-2017 (01)	Воєнна політика, безпека та стратегічне планування. Стратегічне планування розвитку спроможностей Збройних Сил України. Терміни та визначення
ВСТ 01.001.009-2017 (01)	Військова стандартизація. Глосарій аббревіатур, що використовуються в документах та публікаціях НАТО (AAP-15 (2016), MOD)

3. ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ

У цьому військовому стандарті терміни та визначення понять наведено в тексті стандарту.

4. УМОВНІ ПОЗНАКИ ТА СКОРОЧЕННЯ

У цьому військовому стандарті скорочення та умовні позначки наведені у тексті.

5. ЗАГАЛЬНІ ПОЯСНЕННЯ

5.1. В основу розташування термінів та визначень, які містяться в цьому військовому стандарті, покладено абетковий принцип за українським алфавітом.

5.2. Основною одиницею є терміностаття. Кожна терміностаття (українська й іншомовна) складається із заголовку та визначення терміну. Заголовок терміностатті виділено напівжирним шрифтом. Після англійського терміна через відповідний символ “/” наведено відповідний термін французькою мовою, але визначення наводяться тільки англійською.

5.3. За наявності двох і більше тлумачень одного терміну, кожне наступне тлумачення позначено відповідною нарядковою цифрою.

6. ТЕРМІНИ, ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ ТА ПЕРЕКЛАД

А

6.1 авангард

Передовий підрозділ військ (сил), що наступають. Першочергове завдання авангарду – забезпечити безперервний наступ головних сил. Його функції наступні:
а) знаходити і використовувати прогалини в системі оборони противника;
б) запобігати тому, щоб основні сили наступу наосліп наштотхнулися на спротив ворога;
с) подавляти незначний опір, у разі зустрічі потужного спротиву, [1]

advanced guard / avant-garde

The leading element of an advancing force. The primary mission is to ensure the uninterrupted advance of the main body. It has the following functions:
a. to find and exploit gaps in the enemy's defensive system;
b. to prevent the main body of the advancing force running blindly into enemy opposition;
c. to clear away minor opposition or, if major opposition is met, to cover the deployment of the main body.

прикривати розгортання основних сил.

6.2 авіаційна підтримка

Усі форми підтримки, що надаються повітряними силами, на суші та морі.

air support / appui aérien

All forms of support given by air forces on land or sea.

[1]

6.3 агент

У сфері розвідки – той, хто завербований, навчений, чию діяльність спрямовують і використовують для добування та передачі інформації.

agent / agent

In intelligence usage, one who is recruited, trained, controlled and employed to obtain and report information.

[1]

6.4 агентурна розвідка; AP

Вид розвідки, що характеризується добуванням інформації оперативними співробітниками від агентурних джерел.

human intelligence / renseignement humain

HUMINT

Intelligence derived from information collected by human operators and primarily provided by human sources.

[1]

6.5 адміністративне пересування

Марш, в якому війська і транспортні засоби організовані в спосіб, який дозволяє прискорити їхній рух, зберегти час і енергоресурс, якщо загрози з боку противника, за винятком засобів повітряного нападу, не очікуються.

administrative movement / mouvement administratif

A movement in which troops and vehicles are arranged to expedite their movement and conserve time and energy when no enemy interference, except by air, is anticipated.

[1]

6.6 аналіз місцевості

Збір, аналіз, оцінювання та інтерпретування географічної інформації про природні та техногенні особливості місцевості у поєднанні з іншими відповідними факторами для прогнозування впливу місцевості на проведення військових операцій.

terrain analysis / analyse du terrain

The collection, analysis, evaluation and interpretation of geographic information on the natural and man-made features of the terrain, combined with other relevant factors, to predict the effect of the terrain on military operations.

[1]

6.7 аналіз об'єктів (цілей)

Вивчення потенційних об'єктів (цілей) для визначення їх

target analysis / analyse d'objectifs

An examination of potential targets to determine military importance, priority

військової важливості, of attack, and weapons required to
 пріоритетності ураження та obtain a desired level of damage or
 визначення вогневих засобів, casualties.
 необхідних для нанесення [1]
 потрібного ступеня ураження або
 знищення.

6.8 ар'єргард¹

Останні підрозділи в тилу військ,
 що наступають або відступають,
 виконують такі функції:

- a) прикриття тилу колони від
 нападу противника;
- b) стримування противника під час
 відступу;
- c) прикриття шляхів тилового
 забезпечення під час наступу.

rear guard¹/ arrière-garde¹

The rearmost elements of an advancing
 or withdrawing force. It has the
 following functions: a. to protect the
 rear of a column from hostile forces; b.
 during the withdrawal, to delay the
 enemy; c. during the advance, to keep
 supply routes open.

[1]

6.9 ар'єргард²

Загін охорони, що направляється
 угрупованням сухопутних військ
 під час маршу в тил колони для
 розвідки та прикриття.

rear guard²/ arrière-garde²

Security detachment which a moving
 ground force details to the rear to keep
 it informed and covered.

[1]

6.10 (артилерійська) ціль

В артилерії – район, призначений
 та пронумерований для
 майбутнього ведення вогню.

target³ / objectif⁴

In artillery, an area designated and
 numbered for future firing.

[1]

6.11 атака у фланг

Наступальний маневр,
 спрямований на фланг ворога.

flanking attack / attaque de flanc

An offensive manoeuvre directed at
 the flank of an enemy.

[1]

Б

6.12 база

Район або територія, де
 розташовані об'єкти логістичного
 або інших видів забезпечення.

base¹ / base

An area or locality containing
 installations which provide logistic or
 other support.

[1]

6.13 безпека

Умови, за яких визначена
 інформація, бойова техніка,
 особовий склад, діяльність та

security¹ / sécurité¹

The condition achieved when
 designated information, materiel,
 personnel, activities and installations

об'єкти, захищені від шпигунства, саботажу, підривної діяльності, тероризму та ураження, потенційних втрат або несанкціонованого доступу.

are protected against espionage, sabotage, subversion and terrorism, as well as against loss or unauthorized disclosure.

[1]

6.14 безпека застосування військ (сил); БЗВ Процес, завдяки якому забезпечується безпека під час проведення військової операції або навчання з використанням пасивних або активних засобів для перешкоджання противнику про дізнання дислокації, спроможностей та наміру своїх сил.

operations security / sécurité des opérations
OPSEC

The process which gives a military operation or exercise appropriate security, using passive or active means, to deny the enemy knowledge of the dispositions, capabilities and intentions of friendly forces.

[1]

6.15 безпілотна авіаційна система; БАС

unmanned aircraft system / système aérien sans pilote

Система, складові якої включають: безпілотний літальний апарат, мережу забезпечення, все обладнання і особовий склад, що необхідні для управління безпілотним літальним апаратом.

UE

A system whose components include the unmanned aircraft, the supporting network and all equipment and personnel necessary to control the unmanned aircraft.

[1]

6.16 безпосередня авіаційна підтримка; БАП

close air support / appui aérien rapproché

Повітряні дії проти ворожих цілей, які знаходяться в безпосередній близькості до дружніх сил. Такі дії потребують ретельної узгодженості кожного повітряного завдання з вогнем і рухом цих сил.

CAS

Air action against hostile targets which are in close proximity to friendly forces and which require detailed integration of each air mission with the fire and movement of those forces.

[1]

6.17 безпосередня вогнева підтримка; БВП

close supporting fire / tir d'appui rapproché

Вогневий удар по ворожим військам, озброєнню або позиціям, які через своє близьке розташування до дружніх сил створюють для них серйозну загрозу.

Fire placed on enemy troops, weapons, or positions which, because of their proximity present the most immediate and serious threat to the supported unit.

[1]

- 6.18 безпосередня підтримка; БпП** **direct support¹ / appui direct**
DS
 Підтримка з боку військового підрозділу, який не входить до складу або не підпорядкований підрозділу чи угрупованню, якому надається підтримка, але який повинен у першу чергу надавати підтримку цьому підрозділу чи угрупованню.
 The support provided by a unit not attached to or under the command of the supported unit or formation, but required to give priority to the support required by that unit or formation.
 [1]
- 6.19 ближня підтримка; БлП** **close support / appui rapproché**
CS
 Дії сил підтримки проти цілей або об'єктів, розташованих досить близько до підтримуваних підрозділів. Такі дії потребують ретельної узгодженості або взаємодії у підтримці щодо застосування вогню, пересування або інших дій підтримуваних військ.
 That action of the supporting force against targets or objectives which are sufficiently near the supported force as to require detailed integration or coordination of the supporting action with the fire, movement, or other actions of the supported force.
 [1]
- 6.20 блокуюча позиція** **blocking position / position d'arrêt**
 Оборонна позиція, розташована таким чином, щоб не допустити просування противника у визначений район або у визначеному напрямку.
 A defensive position so sited as to deny the enemy access to a given area or to prevent his advance in a given direction.
 [1]
- 6.21 боєголовка; Бг** **payload¹ / charge utile¹**
PL
 У реактивному снаряді або ракеті – бойовий заряд, його корпус та активуючі пристрої.
 In a missile or rocket, the warhead, its container and activating devices.
 [1]
- 6.22 боєготові війська (сили)** **forces in being / forces constituées**
 Сили, класифіковані як такі, що перебувають у стані готовності “А” або “В”, як передбачено відповідним документом Військового комітету [НАТО].
 Forces classified as being in state of readiness “A” or “B” as prescribed in the appropriate Military Committee document.
 [1]
- 6.23 боєстійкість** **sustainability / soutenabilité**
 Здатність військового формування підтримувати необхідний рівень
 The ability of a force to maintain the necessary level of combat power for

- бойового потенціалу протягом часу, необхідного для досягнення поставлених перед ним завдань.
- the duration required to achieve its objectives.
[1]
- 6.24 **бойова підтримка; БПтр**
Вогнева підтримка й оперативна допомога бойовим підрозділам.
- combat support / appui tactique CS**
Fire support and operational assistance provided to combat elements.
[1]
- 6.25 **бойова задача; БЗ**
Чітка та стисла постановка завдання та визначення мети командуванням.
- mission¹ / mission¹ Msn**
A clear, concise statement of the task of the command and its purpose.
[1]
- 6.26 **бойове завдання**
Наказ, що видається підлеглим підрозділам та містить інформацію про те, яку місію потрібно виконати, не уточнюючи як саме.
- mission-type order / ordre de mission-type**
An order issued to a subordinate unit that indicates the mission to be accomplished without specifying how it is to be done.
[1]
- 6.27 **бойове розпорядження; БРп**
Скорочена форма бойового наказу, що видається у разі потреби та виключає необхідність повторного підтвердження інформації, що міститься в бойовому наказі. Може видаватися розділами.
- fragmentary order / ordre simplifié FRAGO**
An abbreviated form of an operation order, issued as required, that eliminates the need for restating information contained in a basic operation order. It may be issued in sections.
[1]
- 6.28 **бойове тилове забезпечення; БТЗ**
Тилове забезпечення бойових підрозділів, — переважно в адміністративній сфері та логістиці.
- combat service support / soutien logistique du combat CSS**
The support provided to combat forces, primarily in the fields of administration and logistics.
[1]
- 6.29 **бойовий наказ; БН**
Директивний документ, як правило, встановленої форми, що видається командиром підпорядкованим йому
- operation order / ordre d'opération OPORD**
A directive, usually formal, issued by a commander to subordinate

командирам для узгодженого проведення операції.

commanders for the purpose of effecting the coordinated execution of an operation.

[1]

6.30 бойовий патруль

combat patrol / patrouille de combat fighting patrol

Для сухопутних військ – тактичний підрозділ, виділений від основних сил для ведення самостійних бойових дій; загін, призначений для захисту фронту, флангу або тилу основних сил, який вступає в бій у разі необхідності.

For ground forces, a tactical unit sent out from the main body to engage in independent fighting; detachment assigned to protect the front, flank, or rear of the main body by fighting if necessary.

[1]

6.31 бойовий порядок; БП

order of battle / ordre de bataille ORBAT

Знаки розрізнення, чисельний склад, організаційна структура та розташування особового складу, підрозділів та військової техніки будь-яких військ (сил).

The identification, strength, command structure, and disposition of the personnel, units, and equipment of any military force.

[1]

6.32 бойовий потенціал

combat power / puissance de combat

Усі засоби ураження та/або ударної сили, які військовий підрозділ / угруповання може застосувати проти противника у певний момент часу.

The total means of destructive and/or disruptive force which a military unit/formation can apply against the opponent at a given time.

[1]

6.33 бойовий простір

battlespace / espace de bataille

Навколишнє середовище, чинники і умови, які мають бути усвідомлені для застосування сил та засобів, захисту військ або успішного виконання бойового завдання.

The environment, factors and conditions that must be understood to apply combat power, protect a force or complete a mission successfully.

Примітка. Він включає в себе: сухопутне, морське, повітряне та космічне середовища; присутні у ньому ворожі та дружні збройні сили; споруди; погодні умови на поверхні землі та в просторі; небезпеки для здоров'я; рельєф місцевості; електромагнітне та інформаційне середовище в районі проведення спільних бойових дій та інших зонах відповідальності.

Note: It includes the land, maritime, air and space environments; the enemy and friendly forces present therein; facilities; terrestrial and space weather; health hazards; terrain; the electromagnetic spectrum; and the information environment in the joint operations area and other areas of interest.

[1]

6.34 бойові втрати

Будь-які втрати, що виникли як прямий результат ворожих дій, заподіяних в бою чи пов'язаних з ним, або зазнаних під час виконання бойового завдання чи повернення з нього.

battle casualty / perte au combat

Any casualty incurred as the direct result of hostile action, sustained in combat or relating thereto or sustained going to or returning from a combat mission.

[1]

6.35 бойові розвідувальні дані

Розвідувальні дані про ворога, погодні умови та географічні особливості, необхідні командирі під час планування та проведення бойових дій.

combat intelligence / renseignement de combat

That intelligence concerning the enemy, weather, and geographical features required by a commander in the planning and conduct of combat operations.

[1]

B

6.36 варіант дій; ВД

Порядок дій, розроблений під час попереднього оцінювання обстановки, який може забезпечити виконання або сприятиме виконанню місії чи бойового завдання, на основі якого розробляється детальний план.

course of action / mode d'action

COA

In the estimate process, an option that will accomplish or contribute to the accomplishment of a mission or task, and from which a detailed plan is developed.

[1]

6.37 вбитий у бою; ВуБ

Бойова втрата військовослужбовця, якого було вбито безпосередньо [на полі бою], або який помер до того, як дістався до медичної допомоги та евакуаційної мережі.

killed-in-action casualty / perte tuée au combat

KIA casualty (admitted)

killed-in-action (admitted)

KIA (admitted)

A battle casualty who was killed outright or who died before reaching the medical treatment and evacuation chain.

[1]

6.38 введення до складу

Введення підрозділів (особового складу) до складу організаційної одиниці, коли таке розміщення є відносно постійним, та / або коли

assign¹ / affecter¹

To place units or personnel in an organization where such placement is relatively permanent, and/or where such organization controls and

ця організаційна одиниця administers the units or personnel for the primary function, or greater portion of the functions, of the unit or personnel.
контролює і керує підрозділами (особовим складом) для виконання основного завдання чи більшої частини поставлених перед ними завдань. [1]

6.39 взаємодія

Таке співробітництво, або взаємозв'язки, які підтримуються між військовими підрозділами задля досягнення взаєморозуміння та єдності цілей і дій.

liaison / liaison¹

That contact or intercommunication maintained between elements of military forces to ensure mutual understanding and unity of purpose and action.

[1]

6.40 взаємосумісність

Здатність діяти спільно, з повною віддачею та ефективно, щоб надійно досягати спільних тактичних, оперативних та стратегічних завдань.

interoperability / interopérabilité

The ability to act together coherently, effectively and efficiently to achieve Allied tactical, operational and strategic objectives.

[1]

6.41 взаємосумісність підрозділів

Спроможність підрозділів двох чи більше країн проводити тренування, навчання та ефективно взаємодіяти у ході виконання поставлених задач та завдань.

force interoperability / interopérabilité des forces

The ability of the forces of two or more nations to train, exercise and operate effectively together in the execution of assigned missions and tasks.

[1]

6.42 вибір цілей та засобів ураження

Процес вибору та визначення пріоритетності цілей і визначення належного реагування зі врахуванням оперативних вимог і спроможностей.

targeting / choix des objectifs et des moyens de traitement

The process of selecting and prioritizing targets and matching the appropriate response to them, taking into account operational requirements and capabilities.

[1]

6.43 вибухові боєприпаси; ВБ

Усі боєприпаси, що містять вибухові речовини, ядерні або термоядерні заряди, біологічні та хімічні речовини.

explosive ordnance / dispositifs explosifs

EO

All munitions containing explosives, nuclear fission or fusion materials and

Примітка.

Англійський
рекомендований загальний термін на
позначення вибухових засобів ураження.
Приклади: бомби та боеголовки;
керовані та балістичні ракети;
артилерійські, мінометні, ракетні та
стрілецькі боеприпаси; усі міни, торпеди
та глибинні вибухові пристрої, підривні
заряди; піротехніка; касетні та
контейнерні боеприпаси; заряди
об'ємного вибуху та запальні.

biological and chemical agents.

Note: The English preferred term refers to explosive munitions collectively. Examples: bombs and warheads; guided and ballistic missiles; artillery, mortar, rocket and small-arms munitions; all mines, torpedoes and depth charges, demolition charges; pyrotechnics; clusters and dispensers; cartridge and propellant-actuated devices.

[1]

6.44 виведення

Переміщення сил з території
противника або потенційного
противника.

extraction / extraction

The removal of forces from a hostile or potentially hostile area.

[1]

6.45 визначена зона розвідки; ВЗР

Географічний регіон, у якому
збирається інформація для
задоволення конкретних потреб
розвідки.

named area of interest / zone d'intérêt désignée**NAI**

A geographical area where information is gathered to satisfy specific intelligence requirements.

[1]

6.46 виклик вогню

Запит вогню, що містить дані,
необхідні для отримання
необхідного вогню по цілі.

call for fire / demande de tir

A request for fire containing data necessary for obtaining the required fire on a target.

[1]

6.47 виліт

У повітряних операціях – бойовий
політ одного повітряного судна.

sortie / sortie

In air operations, an operational flight by one aircraft.

[1]

6.48 вимоги до розвідувальних даних; ВРД

У розвідці – інформація щодо
противника або потенційних
ворожих сил та інші
характеристики оперативного
середовища, що повинні бути
зібрані та оброблені встановленим
порядком для задоволення вимог
командира щодо розвідувальних

information requirement / besoin en renseignement brut**IR**

In intelligence usage, information regarding an adversary or potentially hostile actors and other relevant aspects of the operational environment that needs to be collected and processed to meet the intelligence requirements of a commander.

даних.

[1]

6.49 випереджувальний удар

Тактичний маневр, який здійснюється для того, щоб зірвати напад противника на етапі його підготовки.

spoiling attack / attaque préventive de harcèlement

A tactical manoeuvre employed to impair seriously a hostile attack while the enemy is in the process of forming up or assembling for an attack. [1]

6.50 вирішальний момент

Момент, з настанням якого, центр тяжіння противника або власних сил може підпасти під загрозу. Цей момент може існувати в часі, просторі або інформаційному середовищі.

decisive point / point décisif

A point from which a hostile or friendly centre of gravity can be threatened. This point may exist in time, space or the information environment.

[1]

6.51 висадка (вивантаження) з корабля

Висадка/вивантаження особового складу і/або озброєння та військової техніки з корабля.

debarkation / débarquement

The unloading of troops and/or materiel.

[1]

6.52 висадка морського десанту

Основний спосіб морської десантної операції, який передбачає розгортання військ на узбережжі противника або потенційного противника.

amphibious assault / assault amphibie

The principal type of amphibious operation which involves establishing a force on a hostile or potentially hostile shore.

[1]

6.53 вихід просочуванням

Виведення особового складу або підрозділів із контрольованих противником районів за допомогою скритності, оманливих дій, раптовості або з використанням засобів приховування.

exfiltration / exfiltration

Exfil

The removal of personnel or units from areas under hostile control by stealth, deception, surprise or clandestine means.

[1]

6.54 відведення військ

Планові дії, під час яких підрозділи, що перебували у безпосередньому зіткненні з силами противника, відриваються від нього.

withdrawal operation / désengagement

A planned operation in which a force in contact disengages from an enemy force.

[1]

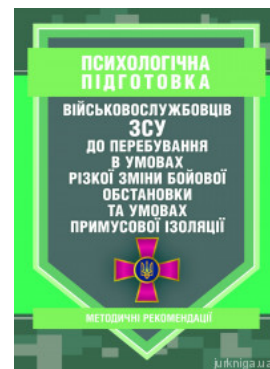
Книги, які можуть вас зацікавити

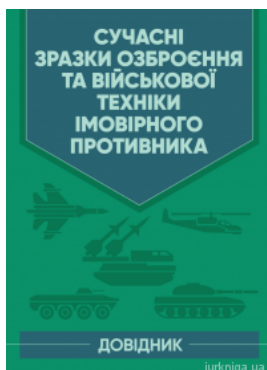
Пам'ятка снайпера.
Пам'ятка стрільця

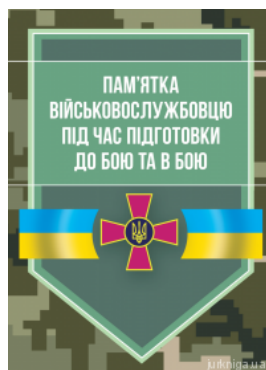
Тактична підготовка
механізованого
батальйону

Психологічна
підготовка
військовослужбовців
ЗСУ до перебування в
умовах різкої зміни
бойової обстановки та
умовах примусової
ізоляції. Методичні...

Сучасні зразки
озброєння та військової
техніки імовірного
противника. Довідник

Пам'ятка
військовослужбовцю
під час підготовки до
бою та в бою

Інженерні боєприпаси,
які використовувались
(можуть
використовуватись)
збройними силами РФ
або НЗФ на сході
України (за досвідом
проведення ООС...

Перейти на сайт →